

REPORTAGE Het rationele van onderwijs maakte plaats voor het creatieve van cultuur

Energie stroomt weer door de oude school

Ze weten hoe het werkt in de plaatselijke politiek. Als in maart na de gemeenteraadsverkiezingen de 'verkeerde' partij te veel macht krijgt, kan de oude Nicolaas Beetschool zomaar aan de hoogste bidder worden verkocht. Maar vooralsnog voelen de zes kunstenaars zich bevoorrecht dat ze op deze prachtige plek in historisch Heemstede hun vak mogen uitoefenen.

Arnold Aarts
a.aarts@mediahuis.nl

Heemstede ■ Voor Vera Bruggeman (57), die op 1 april de sleutel kreeg van haar atelier, is het 'een wandeling langs Memory Lane'. Ze kan nog precies aanwijzen waar ze als kind zat toen de schildersezels hier nog ver te zoeken waren. In de jaren zeventig was ze leerling van de christelijke Beetschool in dit eeuwenoude gebouw aan de Voorweg. De tik die ze van de directeur kreeg wegens haar recalcitrante gedrag is ze evenmin vergeten. Juist toen Bruggeman naar het middelbaar onderwijs ging, vertrok de school naar een groter pand aan de Sportparklaan. „Maar dat is inmiddels ook te klein geworden.”

Krakers

De verhuizing van de Beetschool betekende de geboorte van een kunstenaarskolonie. Het gebouw werd gekraakt en in de hoge klaslokalen maakte het rationele van onderwijs plaats voor het creatieve van cultuur. Het tolereren van de krakers veranderde bij de gemeente in gedogen en vervolgens in een officiële huurovereenkomst. „Zo gaat het natuurlijk vaak met artistieke geesten”, zegt Connie Vlasveld (67) die net als Bruggeman tweeënhalve maand geleden in het was 'stomverbaasd' toen haar ontwerp de strijd won van honderden collega's. „Je wilt niet weten hoeveel brieven en mails ik heb ontvangen over de fontein. De ene vindt hem heel lelijk, de ander uitgesproken mooi. Dat is precies wat ik beoogde: het moest niet grijs worden.”

Ze is nog altijd trots op haar creatie die in 1992 werd opgeleverd. Onlangs deden omwonenden hun beklag over het kunstwerk, dat allang geen water meer spuit. „Dat begrijp ik wel. Het probleem is dat de gemeente het niet goed onderhoudt, waardoor er allemaal mos, algen en troep in de spuitgaten komt. Dat is zonde.”

Connie Vlasveld: „Het enige voordeel is dat je bij elke verhuizing kritisch kijkt naar wat je hebt gemaakt.”

gebouw trok. „Die doen het pionierswerk.”

Beeldhouwer Karola Veldkamp (73) heeft de krakerstijd niet meegemaakt. Ze kwam hier halverwege de jaren tachtig. Maar haar rol in het kunstenaarscollectief is niet te onderschatten. Ze ziet zichzelf in januari 2020 nog de raadszaal binnen strompelen - een paar dagen nadat ze aan een knie was geopereerd - om de lokale politici toe te spreken. De toekomst van het gebouw stond weer eens op de agenda en bij verschillende raadsleden fonkelden de eurotekens in de ogen. Die zagen de projectontwikkelaars al watertandend loeren naar zoveel vierkante meters op zo'n schitterende locatie.

„Ik hoorde achteraf dat mijn speech een verpletterende indruk heeft gemaakt”, zegt Veldkamp. „Ik heb verteld dat Heemstede in het verleden een goed kunstbeleid had, maar dat alles in de loop der jaren is wegbezuinigd. Het minste wat de gemeente kon doen, is de kunstenaars faciliteren. Het verhaal ging dat dit een strategisch pand was waarin geen cultuur hoort. Hoe verzinnen ze het? Alsof kunst niet strategisch is.”

Het verbale vuurwerk van Veldkamp zorgde voor een omslag bij de gemeente. Voor de lege ateliers zouden weer kunstenaars worden gezocht. Zoals voor het lokaal dat schilderes Marjan Jaspers had achtergelaten. „Ze kon niet tegen

de stress over onze onzekere toekomst”, zegt Veldkamp. „Heel jammer dat ze weg is.”

Via een advertentie in een plaatselijk huis-aan-huisblad riep de gemeente kunstenaars op zich te melden voor de ateliers. Bruggeman en Vlasveld waren de uitverkorenen. In hun voordeel sprak de twintig jaar durende zwerftocht door de gemeente en erbuiten. Van een winkelpand in Hillegom tot aan de oude meelfabriek aan de Glipperweg en van het voormalige ABN AMRO-kantoor aan de Zandvoortselaan tot een gedeelte van het onderkomen van de onlangs overleden beeldend kunstenaar Jan Heijer in Halfweg.

Darlings

De langdurige onzekerheid over een vaste plek is 'naar', verzekert Vlasveld. „Het enige voordeel is dat je bij elke verhuizing kritisch kijkt naar wat je hebt gemaakt. Onder het motto: kill your darlings.”

Bruggeman en Vlasveld kregen als opdracht van de gemeente mee een 'bruisende broedplaats' te creëren aan de Voorweg. Naar buiten te treden als kunstenaarscollectief en activiteiten te organiseren. Ze laten het zich geen twee keer zeggen. Ze zien de workshops van externe kunstenaars, kamerconcerten, toneelvoorstellingen en inspiratielessen voor kinderen al voor zich.

Eind goed al goed. Of toch niet?

„Thuis ga ik ondertussen een wasje draaien, hier ga ik meteen aan de slag”

Want het contract dat Bruggeman en Vlasveld hebben ondertekend, biedt allesbehalve een onbekommerde toekomst. Ze hebben - in tegenstelling tot de andere huurders - een overeenkomst voor slechts een jaar. Ze kunnen het zich moreel gezien niet voorstellen dat ze dan alweer moeten vertrekken. „Maar dat is wel een spook dat boven ons hoofd hangt”, zegt Vlasveld. „Ik gedraag me maar even als een struisvogel met zijn kop in de grond”, vult Bruggeman aan. „Ik heb ondertussen alle raadsleden

Kunstenaarscollectief Ateliers 49, vernoemd naar het huisnummer.

Door de komst van twee kunstenaars moet het gaan bruisen aan de Voorweg in Heemstede

Vera Bruggeman in haar oude klasiokaal. „Als geïnteresseerden de kunstenaar ontmoeten, voelen ze de bezieling.”

uitgenodigd om langs te komen om te zien wat hier gebeurt, maar ik heb nog geen enkele reactie.”

Ook oudgediende Karola Veldkamp vindt de kortdurende huurovereenkomst vreemd. Ze is juist zo content met haar nieuwe buurvrouwen die voor nieuwe spirit zorgen in het gebouw. Want juist als kunstenaar is de wisselwerking met vakgenoten belangrijk. Ze heeft het geprobeerd met een atelier aan huis, maar dat werkte niet. „Dan ga ik smoesjes bedenken om maar niet te beginnen of ik ga

ondertussen een was draaien. Als ik hier ben, ga ik meteen hard aan de slag. En ik voel de energie van anderen.”

Afschuwelijk

Samen kunnen ze ook beter hun werk promoten. 'Afschuwelijk' en 'vreselijk' vinden ze dat aspect van hun culturele bestaan. Maar ze weten dat het nodig is: een volwassen website, een actueel Facebook-account, uitdagende Instagrampagina's en anderszins zichtbaar zijn. Want uiteindelijk maken ze

beeldhouwwerken en schilderijen om te verkopen en niet om ergens op een achterafplek stof te verzamelen.

Bruggeman nodigt geregeld particulieren uit in haar atelier die interesse hebben in haar werk. Ze heeft er goede ervaringen mee, het stimuleert de verkoop. „Als ze de kunstenaar ontmoeten, voelen ze de bezieling. De liefde die ik in een schilderij hebt gestopt. Het is alsof ze m'n kind kopen. Dat is wat kunst meer maakt dan een poster van de Ikea.”

Ook zij voelt de meerwaarde van een gezamenlijk atelierpand als dit. Het sparren met elkaar, het uitwisselen van materiaal kennis, het aanvullen van elkaars zwakheden. Het prettige vindt ze de variëteit van de atelierhouders; iedereen heeft een eigen specialisme. En het zijn stuk voor stuk professionals, die het kunstenaarschap als hun beroep zien. Deze plek is in haar ogen niet bedoeld voor goedwillende amateurs. „We verbeelden ons niks, maar op een macramé-tutje zitten we niet te wachten.”

Karola Veldkamp: „In de loop der jaren is alles in Heemstede wegbezuinigd.”

FOTO'S UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

Open dagen

Het vernieuwde kunstenaarscollectief Ateliers 49 - vernoemd naar het huisnummer - wordt zaterdag 26 juni officieel geopend door wethouder Sjaak Struijf. In hetzelfde weekeinde zijn geïnteresseerde kunstliefhebbers van harte welkom tijdens de open dagen, van 11 tot 17 uur. Zaterdag speelt De Bak Band Trio van 15 tot 16 uur. Naast Vera Bruggeman, Connie Vlasveld en Karola Veldkamp hebben Henk Koelemeijer, Aty Boonstra-Köhne en Fernande Daniels-Laas een atelier in het voormalig schoolgebouw.